

УДК 378:378.147.091.33-27.22]:811(043.3)
DOI <https://doi.org/10.32782/1992-5786.2025.99.25>

І. В. Савченко

старший викладач кафедри іноземних мов
Харківського національного університету радіоелектроніки

Е. І. Семенець

старший викладач кафедри іноземних мов
Харківського національного університету радіоелектроніки

ЗАСТОСУВАННЯ ДІАЛОГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗВО

Процес навчання іноземної мови ґрунтується на ефективній комунікації, яка дозволяє студентам не лише засвоювати мовні конструкції, а й розвивати здатність до природного спілкування. Діалогові технології є важливим інструментом у процесі оволодіння іноземними мовами, оскільки вони сприяють розвитку комунікативних навичок, розширенню словникового запасу та вдосконаленню граматичної компетентності. Використання різноманітних форм та методів дозволяє адаптувати навчання до потреб студентів, підвищуючи його ефективність та мотивацію до навчання.

У статті описано важливість та можливості застосування діалогових технологій у процесі вивчення іноземних мов у закладах вищої освіти (ЗВО). Зазначено, що діалогові технології важливим психолого-педагогічним інструментом у процесі навчання іноземних мов, що сприяє комунікативних навичок, підвищенню мотивації студентів та створенню умов для занурення у мовне середовище. Проаналізовано ключові форми та методи, які сприяють ефективному використанню діалогових технологій у вивченні іноземних мов, а саме традиційні методи діалогової взаємодії; інноваційні підходи; гейміфікація та кейс-метод у навчанні іноземних мов. Визначено ключові переваги діалогових технологій у вивченні іноземних мов. Особливу увагу приділено викликам і обмеженням упровадження інтерактивних методів у вивченні іноземних мов. Виокремлено основні проблеми: недостатня технічна оснащеність, низька цифрова грамотність викладачів, опір змінам, труднощі з оцінюванням результатів навчання та можливі технічні несправності. Запропоновано шляхи їх подолання, зокрема через модернізацію освітнього процесу, професійний розвиток викладачів та використання гібридних навчальних методик у сучасному світі інформаційних технологій. У перспективі запропоновано активне впровадження штучного інтелекту для персоналізованого навчання, розширення використання VR/AR-технологій для імітації мовного середовища, застосування гейміфікації та кейс-методу для підвищення залученості студентів.

Ключові слова: діалогові технології навчання, навчання іноземних мов у закладах вищої освіти, інтерактивні методи навчання, традиційні методи навчання, інноваційні методи навчання, гейміфікація.

Постановка проблеми. В умовах сучасної освіти постає проблема підвищення ефективності навчання іноземних мов у закладах вищої освіти (ЗВО). Традиційні методи викладання, які ґрунтуються на механічному засвоєнні граматичних правил і лексичних одиниць, не завжди сприяють розвитку комунікативних навичок студентів. Як наслідок, навіть після тривалого навчання багато студентів відчувають труднощі у реальному спілкуванні іноземною мовою. Одним із шляхів вирішення цієї проблеми є впровадження діалогових технологій, які сприяють активному залученню студентів у навчальний процес та створюють умови, наближені до природного мовного середовища. Діалогові методи дозволяють не лише засвоювати мовний матеріал, а й розвивати критичне мислення, аргументоване висловлення думок та міжкультурну комунікацію.

З наукової точки зору, дослідження діалогових технологій пов'язане з такими дисциплінами, як психолінгвістика, іноземні мови, когнітивна педагогіка та цифрові освітні технології. Завдання полягає у створенні ефективних методичних підходів для викладання іноземних мов у ЗВО, що забезпечить підготовку конкурентоспроможних фахівців із високим рівнем володіння англійською мовою. Актуальність дослідження зумовлена стрімким розвитком цифрових технологій, які відкривають нові можливості для інтерактивного навчання, так як використання чат-ботів, віртуальних асистентів, відеоконференцій та штучного інтелекту дає змогу студентам практикувати іноземну мову у діалогічній формі навіть за межами аудиторії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження цього явища присвячені роботи вітчизняних та іноземних вчених, зокрема

Ігнатенко І. П., Давидюк А. Р., Трубенко І. А., визначили найбільш ефективні інноваційні підходи до викладання іноземних мов в українських ЗВО: індивідуальні завдання з використанням онлайн-платформ, звернення до ШІ та чат-ботів, комунікативні методики викладання, використання МВОК та інше [1]. В свою чергу Малик Ю. зробивши акцент на конкретній інноваційній методиці, провів дослідження серед студентів щодо доцільності використання ШІ (за даним опитуванням 87 % кореспондентів погодилися з думкою ефективності штучного інтелекту в навчанні) [2]. Якщо розглядати продуктивне вивчення іноземних мов з іншого боку, наприклад, в середовищі підвищеної складності, тайські науковці зобразили на власному прикладі спосіб створення англійського середовища навчання (English Medium of Instruction (EMI), тобто викладання основних дисциплін на іноземній мові. Іноземні вчені Sangkawong N.; Bucol J. L. використовували пояснювальні конструкції змішаного методу дослідження – дані були зібрані за допомогою опитувальної анкети та інтерв'ю, таким чином ця методологія сприяла придбанню ретельного розуміння перспектив та перешкод, з якими стикаються тайські викладачі, використовуючи EMI на змістових курсах (прийшли до висновку, що завдяки ретельній підготовці викладацького складу, програми були успішними) [3]. Також методологію діалогового навчання та комунікації викладача із студентом розглядали у своєму дослідженні Karanfiloğlu M., Akin Bulut M. [4]; Gràcia M, Adam-Alcocer A. L., Duarte P., Ondé D., Vega F. [5]; Xiao M., Rong W., Amzah F., Khalid N. A. M., до речі, вчені зробили акцент на цифровому мистецтві розвитку дітей, розглянувши систематичні доведення корисності, а також виклики та перспективи (дана робота може надати приклад та базис для ідей щодо формування діалогових програм вивчення іноземних мов студентами у ЗВО) [6]. Тим паче, необхідно враховувати ще одну складову – це мотивація студентів, яку розглянули та довели Baranova A. R., Ladner R. A. у своїй роботі «Role of a game as a mechanism for maintenance of students' educational motives when learning a foreign language» [7]. Однак, проведені дослідження на сьогодні показали, що традиційні методи викладання, які орієнтовані переважно на вивчення граматики та переклад текстів, часто не забезпечують достатнього рівня практичного володіння мовою. Це створює розрив між теоретичними знаннями і реальними комунікативними навичками студентів, що, у свою чергу, знижує їхню конкурентоспроможність на міжнародному ринку праці.

Отже, **метою статті є** обґрунтування ефективності застосування діалогових технологій у процесі вивчення іноземних мов у закладах вищої освіти та визначення впливу на формування

комунікативної компетентності студентів.

Виклад основного матеріалу. Процес навчання іноземної мови ґрунтується на ефективній комунікації, яка дозволяє студентам не лише засвоювати мовні конструкції, а й розвивати здатність до природного спілкування. Одним із ключових елементів такого навчання є діалог, який сприяє активному залученню студентів, стимулює когнітивну діяльність і підвищує рівень засвоєння матеріалу. У сучасному світі діалогові технології набувають все більшого значення, оскільки сприяють розвитку активної мовної взаємодії, критичного мислення та соціокультурній компетенції. Вони дозволяють моделювати реальні мовні ситуації, стимулюють студентів до безперервної практики та створюють умови для занурення у мовне середовище. Застосування таких методів не лише підвищує ефективність навчання, а й робить його більш цікавим і мотивуючим.

Якщо розглядати діалог з психолого-педагогічної точки зору, то він є не лише засобом передавання знань, а й потужним інструментом розвитку особистості. Діалог забезпечує взаємодію між викладачем і студентами, створює сприятливі умови для співпраці, сприяє формуванню критичного мислення та соціальних навичок. У контексті вивчення іноземних мов діалог допомагає долати мовний бар'єр, знижує рівень тривожності та стимулює до самостійного висловлення думок.

Розглядаючи основні психолого-педагогічні аспекти діалогу (ППАД) в освітньому процесі, можна побачити їх вплив на навчання іноземних мов у закладах вищої освіти (рис. 1).

Виходячи з представленого рисунку 1, діалогові технології є важливим психолого-педагогічним інструментом у процесі навчання іноземних мов. Вони сприяють розвитку комунікативних навичок, підвищенню мотивації студентів та створенню умов для занурення у мовне середовище. Психологічні аспекти, такі як зниження тривожності та підвищення впевненості у спілкуванні, відіграють ключову роль у формуванні позитивного ставлення до навчання. Врахування педагогічних принципів та використання ефективних методів діалогічного навчання дозволяє значно покращити якість мовної підготовки студентів у закладах вищої освіти; інтерактивна взаємодія дозволяє створити динамічне середовище, в якому студенти не лише засвоюють мовний матеріал, а й зможуть розвивати комунікативні навички, критичне мислення та креативність. Мовна компетенція охоплює знання граматики, лексики, фонетики та синтаксису, а також здатність ефективно використовувати мову у реальних комунікативних ситуаціях. Інтерактивні методи навчання допомагають студентам подолати мовний бар'єр, адаптуватися до живого спілкування та покращити навички міжкультурної комунікації.

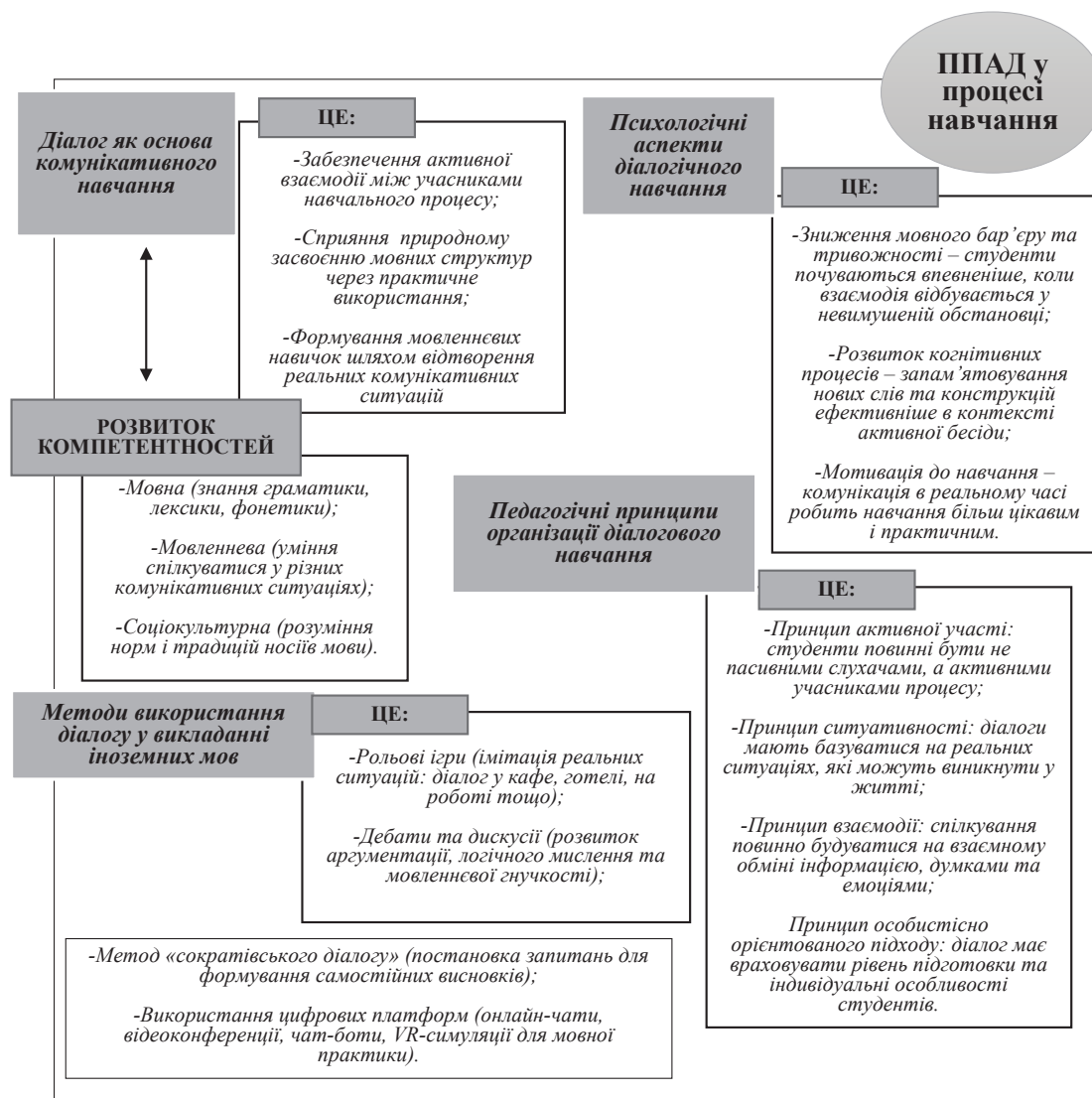

Рис. 1. Психолого-педагогічні основи діалогу у процесі навчання

Джерело: сформовано автором на основі [8-10]

Розглядаючи основні аспекти інтерактивної взаємодії, можна сформувати позиції впливу на формування мовних компетенцій студентів:

1) Інтерактивна взаємодія як основа ефективного навчання. Інтерактивна взаємодія передбачає активну участь студентів у навчальному процесі шляхом комунікації з викладачем, одногрупниками або технологічними засобами (онлайн-платформами, чат-ботами, VR-симуляціями тощо). Вона базується на таких принципах: студенти приймають активну участь на заняттях (студенти не просто слухають лекцію, а беруть участь у дискусіях, рольових іграх тощо); обов'язкова двостороння комунікація між студентами та викладачем (навчання проходить у форматі діалогу, що стимулює розвиток мовлення); необхідність в зануренні у мовне середовище (імітація реальних ситуацій сприяє практичному застосуванню мови). Завдяки інтерактивним методам студенти не лише отри-

мують знання, а й активно їх застосовують, що значно підвищує ефективність навчання.

2) Види мовних компетенцій та їхній розвиток через інтерактивну взаємодію. Інтерактивні методи сприяють розвитку таких ключових мовних компетенцій: лінгвістична компетенція включає знання граматики, лексики та фонетики (формується через інтерактивні вправи: діалогічне мовлення, командні ігри, лексичні завдання); комунікативна компетенція – здатність використовувати мову у спілкуванні (розвивається через дебати, дискусії, рольові ігри та кейс-метод); соціокультурна компетенція – розуміння культурних особливостей носіїв мови (включає аналіз автентичних текстів, перегляд відеоматеріалів, інтерактивні проекти); стратегічна компетенція – вміння виходити з комунікативних труднощів (розвивається через ситуаційні вправи, ігрові симуляції, інтерактивні діалоги);

3) Методи інтерактивної взаємодії у навчанні іноземних мов: дискусії та дебати – допомагають студентам аргументовано висловлювати свої думки (формують навички публічного мовлення та критичного мислення); рольові ігри та симуляції – імітують реальні ситуації (наприклад, розмова в аеропорту, на роботі, у магазині), покращують навички спонтанного мовлення; проектна діяльність та групова робота – сприяє розвитку командної взаємодії (стимулює творчий підхід до вивчення мови); цифрові технології у навчанні – сучасні онлайн-платформи та мобільні додатки (Duolingo, Quizlet, Coursera, Memrise, Fluentu, Hello English, Babbel) для самостійного навчання; чат-боти та голосові асистенти для тренування вимови та діалогів. Віртуальна реальність (VR) для занурення у мовне середовище.

4) Переваги інтерактивної взаємодії: підвищення мотивації – активні методи роблять навчання цікавим; швидше засвоєння матеріалу – практика у діалогах сприяє природному вивченню мови; розвиток критичного мислення – інтерактивні завдання стимулюють аналітичні здібності; зниження мовного бар'єру – регулярне спілкування іноземною мовою підвищує впевненість студентів.

Відносно до наведеної вище інформації щодо інтерактивну взаємодію зазначимо, що вона відіграє ключову роль у формуванні мовних компетенцій студентів, оскільки забезпечує активне залучення до навчального процесу, підвищує

ефективність засвоєння матеріалу та мотивує до постійної мовної практики. Використання сучасних інтерактивних методів, зокрема дебатів, рольових ігор, цифрових технологій та групових проєктів, дозволяє створити ефективне освітнє середовище, що сприяє розвитку всіх аспектів мовної компетентності. У майбутньому подальший розвиток інтерактивних технологій та їх інтеграція у навчальний процес сприятиме ще більшій ефективності вивчення іноземних мов у закладах вищої освіти.

Як вже було зазначено, діалогові технології є невід'ємною частиною сучасних методик викладання іноземних мов, оскільки вони сприяють формуванню комунікативної компетентності студентів, покращують мовленнєву активність і забезпечують ефективне засвоєння мовного матеріалу. Діалог у навчальному процесі дозволяє створити природне мовне середовище, стимулює студентів до активного використання мови та допомагає подолати мовний бар'єр. Відповідно, це можливо завдяки реалізації діалогових технологій у різних формах і методах, які враховують індивідуальні особливості студентів, їхній рівень підготовки та навчальні цілі.

Нижче розглянемо ключові форми та методи, які сприяють ефективному використанню діалогових технологій у вивченні іноземних мов. Спочатку опишемо традиційні методи вивчення іноземної мови, такі як рольові ігри, дискусії, дебати, моделювання ситуацій (табл. 1).

Таблиця 1

Традиційні методи діалогового навчання іноземних мов

Метод	Опис	Приклади застосування
Рольові ігри	Імітація реальних комунікативних ситуацій, у яких студенти виступають у певних ролях (допомагає розвивати спонтанне мовлення та адаптацію до реальних умов спілкування).	- «Співбесіда на роботу» – один студент грає роль рекрутера, інший – кандидата. - «Клієнт та продавець» – діалог у магазині із запитаннями про товари та ціни. - «Розмова в аеропорту» – реєстрація на рейс, митний контроль.
Дискусії	Відкрите обговорення певної теми, в якому студенти висловлюють свою думку, аргументують її та комунікують з іншими учасниками (розвиває аналітичне мислення, мовленнєву активність та навички аргументації).	- «Плюси і мінуси соціальних мереж» – студенти діляться своїм досвідом та обговорюють позитивні й негативні аспекти соцмереж. - «Використання штучного інтелекту» – студенти висловлюють думки щодо ролі ШІ в освіті та бізнесі. - «Зміни клімату: причини та наслідки» – обговорення екологічних проблем та можливих рішень.
Дебати	Формат дискусії, у якому студенти діляться на дві команди (за та проти) й аргументовано доводять свою позицію (покращує логічне мислення, навички переконання та швидке реагування в комунікації).	- «Чи варто запроваджувати 4-денний робочий тиждень?» – одна команда виступає за, інша – проти. - «ГМО: користь чи загроза?» – обговорення наукових та соціальних аспектів. - «Традиційна освіта VS дистанційне навчання» – аналіз переваг і недоліків обох форматів.
Моделювання ситуацій	Відтворення реальних життєвих ситуацій для тренування мовних навичок у природному контексті. Сприяє розвитку швидкого реагування та адаптації до різних комунікативних умов.	- «Переговори з діловими партнерами» – студенти у ролі представників компаній проводять переговори про співпрацю. - «Візит до лікаря» – один студент грає роль пацієнта, інший – лікаря, розповідаючи про симптоми й отримуючи рекомендації. - «Телефонна розмова» – моделювання дзвінка до готелю для бронювання номера.

Джерело: сформовано автором на основі [11-12]

Зважаючи на сучасні тенденції в освіті, традиційні методи, які зазначені в таблиці 1, можуть ефективно поєднуватися з цифровими технологіями, що ще більше розширює можливості для навчання. Наприклад, рольові ігри можуть доповнюватися віртуальними симуляціями, а дискусії – проходити у форматі відео-конференцій із залученням міжнародної аудиторії. Таким чином, традиційні методи залишаються актуальними, адаптуючись до нових умов та потреб студентів у XXI столітті.

Наступним зауважено на інноваційних методах, які включають онлайн-чати, використання чат-ботів та штучного інтелекту, VR- та AR-технології для імітації мовного середовища (табл. 2).

Можна побачити, що інноваційні методи навчання значно покращують засвоєння мовного матеріалу завдяки інтерактивності, персоналізації та наближенню навчального процесу до реальних ситуацій. Вони дозволяють подолати мовний бар'єр, підвищити мотивацію студентів і зробити навчання більш ефективним та цікавим.

Далі, вважаємо доцільним описати такий сучасний метод як гейміфікація та кейс-метод у навчанні іноземних мов (табл. 3).

Слід зазначити, що гейміфікація та кейс-метод створюють потужний стимул для студентів активно використовувати іноземну мову, оскільки вони залучаються до процесу навчання через емоції, змагання та реальні виклики. Поєднання цих методів дозволяє зробити навчання більш динамічним, сприяє кращому засвоєнню матеріалу та розвиває практичні навички комунікації у реальних життєвих ситуаціях. Загалом, ефективне навчання іноземних мов ґрунтується на поєднанні традиційних і сучасних методів, що дозволяє враховувати індивідуальні потреби студентів, підтримувати їхню зацікавленість та забезпечувати глибше занурення у мовне середовище.

Як результат наведеної вище інформації, формується фактична високо-позитивна значимість діалогового вивчення іноземних мов. Зокрема, слід детальніше розглянути переваги застосування діалогових технологій у процесі вивчення іноземних мов (табл. 4).

Таблиця 2

Інноваційні методи діалогового навчання іноземних мов

Метод	Опис	Приклади застосування
Онлайн-чати та відеочати	Використання відеочатів для комунікації між студентами, викладачами та носіями мови (дозволяє практикувати письмове та усне мовлення у реальному часі).	- Групові чати в Telegram, WhatsApp або Discord – студенти обговорюють тему, діляться думками та ставлять запитання. - Відеочати в Zoom, Google Meet – студентам дають завдання обговорити певну тему у форматі живого діалогу. - Обмін голосовими повідомленнями – покращує вимову та навички аудіювання.
Використання чат-ботів та штучного інтелекту	Використання AI-асистентів для автоматизованого спілкування та тренування мовлення (Чат-боти допомагають студентам вдосконалювати лексику, граматику та швидкість мовлення).	- ChatGPT, Replika, Duolingo Chatbot – студент вводить текст, а бот відповідає та коригує помилки. - Імітація діалогу з віртуальним співрозмовником – наприклад, тренування спілкування у ресторані чи готелі. - Перекладачі з AI-функціями (DeepL, Google Translate) – допомагають пояснювати значення фраз та граматичних конструкцій.
VR (віртуальна реальність) для імітації мовного середовища	Створення повноцінного віртуального середовища, де студент може взаємодіяти з іншими учасниками або віртуальними персонажами (дозволяє опинитися у справжніх мовних умовах без виїзду за кордон).	- VR-програми для навчання мов (Mondly VR, ImmerseMe, Engage VR) – симуляція реальних ситуацій (покупки в магазині, туристичні запити, бізнес-презентації). - Віртуальні подорожі – студент опиняється у цифровій версії міста (наприклад, Парижа чи Нью-Йорка) та виконує мовні завдання. - Рольові ігри у VR – імітація роботи в міжнародній компанії, участь у бізнес-переговорах.
AR (доповнена реальність) у мовному навчанні	Використання AR-додатків для накладання цифрової інформації на реальне середовище (дозволяє створювати інтерактивні завдання з вивчення слів, фраз та контекстного мовлення).	- Google Lens, Mondly AR – студент наводить камеру на об'єкт, і додаток показує його назву та вимову іноземною мовою. - AR-квести та ігри – студент сканує QR-коди у класі або місті, отримує завдання іноземною мовою та виконує його. - AR-картки з додатковою інформацією – взаємодія з 3D-моделями предметів та вивчення нових слів у контексті.

Джерело: сформовано автором на основі [11-12]

Таблиця 3

Гейміфікація та кейс-метод у навчанні іноземних мов

Метод	Опис	Приклади застосування
Гейміфікація (ігрові елементи у навчанні)	Включення ігрових механік (бали, рівні, нагороди, конкурси) у процес навчання для підвищення мотивації та залученості студентів.	- Мобільні додатки (Duolingo, Memrise) – студенти виконують завдання, заробляють бали, переходять на нові рівні. - Квести у класі – наприклад, «Мовна місія» (студенти повинні виконати серію мовних завдань, щоб знайти скарб або вирішити загадку). - Настільні ігри (Scrabble, Alias, Dixit англійською, французькою тощо) – розвиток словникового запасу та комунікативних навичок.
Рольові онлайн-ігри (RPG) та симуляції	Використання онлайн-ігор з інтерактивними персонажами та сценаріями, що сприяє природному засвоєнню мови через практику.	- Second Life, Minecraft Education, VRChat – студенти спілкуються з іншими гравцями іноземною мовою, виконуючи спільні завдання. - Текстові RPG у чатах (Discord, Telegram) – студенти пишуть діалоги відповідно до обраних ролей, тренуючи письмове мовлення. - Бізнес-симуляції – студенти «керують» компанією або ведуть переговори іноземною мовою.
Кейс-метод (Case Study)	Аналіз та вирішення реальних або змодельованих ситуацій, що дозволяє застосовувати мову у практичному контексті (розвиває критичне мислення, аналітичні навички та здатність вести аргументовану дискусію).	- «Розв'язання конфлікту в міжнародній компанії» – студенти аналізують проблему та пропонують рішення англійською. - «Як покращити маркетинг ресторану в Парижі» – дослідження франкомовного ринку та створення презентації французькою. - «Клієнт і менеджер з продажу» – моделювання переговорів з використанням бізнес-лексики.
Проектна робота з інтеграцією ігрових та кейсових елементів	Студенти працюють над спільним проектом, який включає аналіз ситуації, пошук рішень та їхню презентацію іноземною мовою.	- «Створення стартапу» – команда студентів розробляє ідею стартапу та презентує її інвесторам англійською. - «Організація подорожі» – студенти досліджують країну, складають план подорожі, готують бюджет та бронюють послуги онлайн. - «Розробка рекламної кампанії» – створення рекламних матеріалів та відеороликів іноземною мовою.

Джерело: сформовано автором на основі [13-15]

Таблиця 4

Переваги діалогових технологій у вивченні іноземних мов

Перевага	Опис	Приклад застосування
Покращення комунікативних навичок	Діалогові методи сприяють розвитку усного мовлення, спонтанної комунікації та використання автентичних мовних конструкцій.	- Рольові ігри, дебати, моделювання ситуацій. - Онлайн-чати з носіями мови.
Підвищення мотивації до навчання	Інтерактивні формати навчання роблять процес цікавим та залучають студентів через елементи гри та взаємодії.	- Гейміфікація у мобільних додатках (Duolingo, Memrise). - Використання VR/AR-симуляцій.
Занурення у мовне середовище	Студенти практикують мову в реальних або змодельованих ситуаціях, що наближає навчальний процес до природного мовного середовища.	- VR-програми для віртуального спілкування. - Вивчення мови через інтерактивні відео.
Розвиток критичного мислення	Діалогові технології навчають аналізувати інформацію, будувати аргументи та вести конструктивні дискусії.	- Дебати, дискусії на актуальні теми. - Аналіз кейсів (Case Study).
Зниження мовного бар'єру	Постійна практика спілкування допомагає подолати страх перед використанням іноземної мови.	- Спілкування з AI-асистентами. - Чат-боти для мовної практики.
Розвиток навичок аудіювання	Сприяє адаптації до різних акцентів та стилів мовлення.	- Перегляд інтерактивних відео з діалогами. - Аудіоуроки та подкасти.
Гнучкість та доступність навчання	Сучасні технології дозволяють навчатися у будь-який час та місці, що особливо важливо для самостійного опанування мови.	- Онлайн-курси та мобільні додатки. - Віртуальні мовні клуби.
Індивідуалізація навчального процесу	Можливість адаптації матеріалу до рівня знань та потреб кожного студента.	- Адаптивні системи (LingQ, AI-репетитори). - Інтерактивні вправи з персоналізованими завданнями.

Джерело: розроблено автором

Таким чином, діалогові технології не лише покращують якість вивчення іноземних мов, а й роблять цей процес більш ефективним, захопливим і наближеним до реального життя. Вони розвивають комунікативні навички, підвищують мотивацію студентів та допомагають їм впевнено використовувати мову у різних ситуаціях.

Однак, не слід забувати, що впровадження діалогових методів навчання супроводжується певними викликами та обмеженнями через які відповідно і студенти не завжди можуть виконувати завдання, що детально описано у таблиці 5.

Незважаючи на виклики та обмеження, які наведені у таблиці 5, діалогові технології залишаються потужним інструментом у вивченні іноземних мов. Для їх ефективного впровадження необхідно розвивати цифрову грамотність, поступово адаптувати навчальний процес до нових реалій та знаходити баланс між традиційними та інноваційними методами навчання.

Щодо перспектив розвитку та вдосконалення методів діалогової взаємодії у ЗВО України, можна виокремити наступні:

1) Інтеграція штучного інтелекту (AI) у навчальний процес: використання AI-асистентів та чат-ботів для адаптивного навчання та персоналізації матеріалів; автоматизований аналіз мовних помилок та індивідуальні рекомендації для студентів.

2) Розвиток VR- та AR-технологій для імітації мовного середовища: створення інтерактивних сценаріїв для моделювання реальних ситуацій спілкування; використання AR-додатків для розширення можливостей вивчення лексики та граматики.

3) Підвищення цифрової грамотності викладачів: організація тренінгів та курсів щодо використання інтерактивних технологій у викладанні; співпраця з IT-фахівцями для створення навчального контенту.

4) Гейміфікація та кейс-метод у навчальному процесі: розробка освітніх мобільних додатків з ігровими механіками для покращення мотивації студентів; використання кейс-методу для аналізу реальних мовних ситуацій у бізнесі, медицині, технічних сферах.

Таблиця 5

Виклики та обмеження впровадження діалогових технологій у вивченні іноземних мов

Виклик / Обмеження	Опис	Можливі способи подолання
Недостатня технічна оснащеність	Для впровадження сучасних технологій (VR, AR, AI) потрібне спеціалізоване обладнання та програмне забезпечення, яке не завжди доступне у навчальних закладах.	- Використання бюджетних або безкоштовних альтернатив (наприклад, Duolingo, ChatGPT, Google Meet). - Поетапне впровадження технологій відповідно до ресурсів.
Низька цифрова грамотність викладачів	Деякі викладачі не мають достатніх навичок роботи з цифровими інструментами, що ускладнює їх ефективне використання.	- Проведення тренінгів та курсів для підвищення кваліфікації. - Співпраця з технічними спеціалістами для адаптації технологій.
Опір змінам з боку студентів і викладачів	Традиційні методи навчання більш звичні, а впровадження інноваційних підходів може викликати нерозуміння або небажання змінювати навчальний процес.	- Демонстрація ефективності нових методів через успішні кейси. - Поступова інтеграція діалогових технологій у навчальний процес.
Відсутність якісного контенту	Не всі платформи та програми мають відповідний навчальний контент або адаптовані до специфіки певної мови.	- Використання перевірених ресурсів (Coursera, BBC Learning English, TED Talks). - Створення власних матеріалів та адаптація наявних.
Проблеми з контролем якості навчання	В онлайн-спілкуванні та використанні AI-інструментів складніше оцінити реальний рівень володіння мовою та якість отриманих знань.	- Використання комбінованих методів оцінювання (онлайн-тести, усні співбесіди, проектні завдання). - Автоматизовані системи оцінювання з аналізом помилок.
Можливі технічні проблеми	Перебої з інтернетом, несправність обладнання або несумісність програм можуть ускладнювати навчальний процес.	- Забезпечення резервних варіантів роботи (офлайн-завдання, друковані матеріали). - Використання кількох платформ для дублювання навчального матеріалу.
Проблеми з мотивацією студентів	Деякі студенти можуть використовувати діалогові технології не за призначенням (наприклад, перекладати тексти через AI без самостійного опрацювання).	- Залучення студентів до інтерактивних завдань, де потрібна активна участь. - Використання гейміфікації та системи винагород.
Культурні та мовні бар'єри	Використання AI та чат-ботів може не завжди враховувати культурні особливості мови або сленг.	- Поєднання автоматизованих технологій із живими комунікаціями (обговорення з носіями мови, міжкультурні проекти).

Джерело: розроблено автором

5) Розширення міжнародної співпраці та створення мовних клубів: організація онлайн-зустрічей з носіями мови; спільні міжуніверситетські проєкти та міжнародні обміни для практики діалогової взаємодії.

Висновок. Виходячи із проведеного дослідження, діалогові технології є ефективним інструментом у процесі вивчення іноземних мов у закладах вищої освіти (ЗВО). Використання традиційних та інноваційних методів сприяє розвитку комунікативних навичок, критичного мислення та підвищенню мотивації студентів. Крім того, такі технології допомагають занурити студентів у мовне середовище, що особливо важливо для ефективного засвоєння мовних компетенцій. Однак упровадження діалогових технологій супроводжується певними викликами, такими як технічні обмеження, недостатня цифрова грамотність викладачів, опір традиційним змінам та необхідність якісного контролю за процесом навчання. Попри ці труднощі, тенденції розвитку сучасної освіти вимагають активного впровадження інтерактивних технологій, що стимулює пошук ефективних рішень для подолання існуючих бар'єрів. Тож, діалогові технології є важливим компонентом сучасного вивчення іноземних мов у ЗВО України. Їхнє подальше вдосконалення та інтеграція новітніх технологій сприятиме підвищенню якості освіти, адаптації студентів до сучасного ринку праці та розвитку міжкультурної комунікації. Впровадження цих методів у навчальний процес дозволить зробити вивчення мов більш ефективним, доступним та орієнтованим на практичні потреби студентів, що є актуальним у сучасному світі.

Список використаної літератури:

- Ігнатенко І. П., Давидюк А. Р., Трубенко І. А. Інновації в методиках навчання іноземних мов: досвід України. *Академічні візії*. Вип. 37. 2024. 11 с. URL: <https://www.academyvision.org/index.php/av/article/download/1460/1342/1361> (дата звернення: 14.03.2025).
- Малик Ю. І., Никитенко О. В. Використання штучного інтелекту як інноваційного інструменту під час навчання іноземних мов у ЗВО. *Перспективи та інновації науки*. 2024. № 5 (39). С. 326–338. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/download/11618/11678> (дата звернення: 14.03.2025).
- Sangkawong N., Bucol J. (2025). English as a medium of instruction in content courses: exploring the challenges and practices thai teachers face. *Malaysian Journal of Learning and Instruction*. P. 79-96. URL: <https://e-journal.uum.edu.my/index.php/mjli/article/view/21514> (дата звернення: 14.03.2025).
- Karanfiloglu M., Akin Bulut M. (2024). The use of Canvas and Voice Thread in an online English master's degree. *Runas. Journal of Education and Culture*, 5 (10) URL: <https://doi.org/10.46652/runas.v5i10.180> (дата звернення: 14.03.2025).
- Gràcia M., Adam-Alcocer A. L., Duarte P., Ondé D., Vega F. (2025). Improvement of students' oral communicative competence through a reflective and collaborative teachers' development programme. *Professional Development in Education*. <https://doi.org/10.1080/19415257.2025.2460975> (дата звернення: 14.03.2025).
- Xiao M., Rong W., Amzah F., Khalid N. A. M. (2023). Enhancing Oral Language Skills in 5-Year-Old Children Through Drawing Activities in the Classroom. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*. URL: <https://doi.org/10.26803/ijlter.22.12.4> (дата звернення: 14.03.2025).
- Baranova A. R., Ladner R. A. (2016). Role of a game as a mechanism for maintenance of students' educational motives when learning a foreign language. *Social Sciences (Pakistan)*. 11 (14). P. URL: <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-40&origin=resultslist&sort=plf-8f&src=s&sot=b&sdt=b&s=TITLE%28Role+of+a+game+as+a+mechanism+for+maintenance+of+students%27+educational+motives+when+learning+a+foreign+language%29&sessionSearchId=4bd44b0d50cfece1c1497d5cf3df30da> (дата звернення: 14.03.2025).
- Солодчук А. (2023) Діалогічне навчання як засіб формування комунікативних здібностей здобувачів освіти у профільній школі. *International Science Journal of Education & Linguistics*. Vol. 2, No. 4m pp. 19-31. URL: [doi:10.46299/j.isjel.20230204.03](https://doi.org/10.46299/j.isjel.20230204.03) (дата звернення: 14.03.2025).
- Михальчук, Н., Коваль, І. (2024) Психологічні особливості використання діалогових форм контролю знань, умінь і навичок студентів на заняттях англійської мови. *Збірник наукових праць «Проблеми сучасної психології»*. (64). С. 201–224. URL: <https://doi.org/10.32626/2227-6246.2024-64.201-224> (дата звернення: 14.03.2025).
- Васьківська О. Педагогічні технології формування умінь діалогічного спілкування старшокласників. Digital Library NAES of Ukraine. 6 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/715054/1/VOE_2015_DTiP.pdf (дата звернення: 14.03.2025).
- Білецька І. О. (2022) Традиційні та інноваційні методи навчання іноземних мов: досвід США. *Перспективи та інновації науки: «Педагогіка», «Психологія», «Медицина»*. No10(15).16с. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-10\(15\)-34-49](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-10(15)-34-49) (дата звернення: 14.03.2025).
- Лагодзінська В. С. Традиційні й інноваційні методи навчання іноземних мов. *Уманський державний педагогічний університет імені*

- Павла Тичини. 4 с. URL: <https://surl.li/pbsato> (дата звернення: 14.03.2025).
13. Шапран Л. Ю. Роль кейс-методу у процесі вивчення іноземних мов для підготовки спеціалістів економічного профілю. *Національний університет харчових технологій. НУХТ*. 5 с. URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5a76dc7b-3e35-48d0-8e71-c4e1d5f2223b/content> (дата звернення: 14.03.2025).
14. Тарнопольський О. Б., Кожушк С. П., Кабанова М. Р. (2018) Гейміфікація в навчанні іноземних мов у вищій школі. *Іноземні мови*. № 3. URL: <https://doi.org/10.32589/im.v0i3.142589> (дата звернення: 14.03.2025).
15. ТОП-10 додатків для вивчення англійської. URL: <https://kibit.edu.ua/top-10-program-dlya-vivchennya-anglijskoi-movi/> (дата звернення: 14.03.2025).

Savchenko I., Semenets E. The using of dialogic technologies in foreign languages teaching in institution of higher education

The process of learning a foreign language is based on the effective communication which allows the students not only to learn language structures but also develop the ability to communicate fluently. Dialogue technologies are the important tool in the process of mastering foreign languages as they contribute to developing communication skills, expanding vocabulary and improve grammatical competence. The use of various forms and methods helps you to adapt learning to the students needs increasing its effectiveness and motivation to study.

The article describes the importance and possibilities of using dialogic technologies in the process of learning foreign languages in higher education institutions (HEIs). It is noted that dialogic technologies are an important psychological and pedagogical tool in the process of teaching foreign languages which promotes communication skills, increases the student motivation and creates the conditions for immersion in the language environment. The article analyzes the key forms and methods that contribute to the effective use of dialogic technologies in foreign language teaching, namely, traditional methods of dialogic interaction; innovative approaches; gamification and case method in foreign language teaching. It is identified the key advantages of dialogic technologies in foreign language learning. Particular attention is paid to the challenges and limitations of introducing interactive methods in foreign language teaching. It is highlighted the main problems: insufficient technical equipment, low digital literacy of teachers, resistance to change, difficulties in assessing learning outcomes and possible technical malfunctions. The authors suggest the ways to overcome them, in particular through the modernization of the educational process, professional development of teachers and the use of hybrid teaching methods in the modern world of information technology. In the future, it is proposed to actively introduce artificial intelligence for personalized learning, expand the use of VR/AR technologies to simulate the language environment, use gamification and case studies to increase student engagement.

Key words: *dialogic teaching technologies, foreign language teaching in higher education institutions, interactive teaching methods, traditional teaching methods, innovative teaching methods, gamification.*